Partea introductivă
Dosarul nr.2-19614/23
2-23138306-12-2-26092023-1

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

4 februarie 2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău, sediul Centru
Instanţa compusă din:
Preşedintele de şedinţă, judecătorul Svetlana Cușnir
grefierul Antonina Sicorschii

examinând în sediul instanţei, în şedinţă publică, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul *****Iuliana, în interesele lui *****către *****, intervenient accesoriu Agenția de Stat pentru *****, privind obligarea de a șterge postărilor, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

Partea descriptivă

c o n s t a t ă:

La 26 septembrie 2023, avocatul *****Iuliana, în interesele lui *****, a depus cerere de chemare în judecată către *****, intervenient accesoriu Agenția de Stat pentru *****, privind obligarea de a șterge postărilor, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a indicat că, în fapt, la 29 iulie 2023, pe portalul www.youtube.com, precum și pe aplicațiile Instagram și pe contul de Facebook #zerodoi de către pârâtul ***** a fost încărcată melodia denumită „C*****e”.

La 9 august 2023, a expediat în adresa pârâtului ***** o somație, prin care a solicitat soluționarea chestiunii date pe cale amiabilă, însă nu a primit niciun răspuns din partea ultimului, somația a rămas nereclamată. Astfel, consideră că procedura prealabilă a fost respectată.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 230 din 28.07.2022 privind drepturile de autor și drepturile conexe, autorul este persoană fizică/persoane fizice care a/au creat opera.

Dreptul de autor se extinde asupra operelor literare, de artă sau științifice exprimate în formă scrisă (manuscris, *****, note muzicale etc.); orală (rostire publică, interpretare publică etc.); audio sau videoimprimare (mecanică, magnetică, numerică, optică etc.); de imagine (desen, schiță, tablou, plan, desen

tehnic, cine-, iele-, video- sau fotocadru etc.): volumetrico-spațială (sculptură, model, machetă, construcție etc.).

Conform contractului nr. A-38 din 01 ianuarie 2019, AO „Copyright” confirmă că drepturile de autor asupra operei muzicale cu denumirea „*****” îi aparține domnului *****.

Autorul beneficiază de protecția drepturilor de autor asupra operei sale, prin însuși faptul de creare a acesteia, pentru apariția și exercitarea dreptului de autor, nefiind necesară înregistrarea operei sau orice altă formalitate. Un nivel ridicat de protecție a drepturilor de autor contribuie la menținerea și dezvoltarea creativității în interesul titularilor de drepturi, consumatorilor, culturii, industriei și publicului larg.

Conform art. 57 din Lege, (1) Sunt permise, fără consimțământul autorului sau al titularului de drepturi și fără plata vreunei remunerații, reproducerea, radiodifuzarea, comunicarea publică și punerea la dispoziția publicului a operelor și a altor obiecte protejate aduse anterior la cunoștința publicului în următoarele cazuri: k) utilizarea în cazul caricaturilor, al parodierii sau al pastișelor.

Pe de altă parte noțiunea de „parodie” și „pastiș” nu este prevăzută de lege pentru a da o interpretare legală dacă „produsul” prezentat pe paginile web ale pârâtului ***** constituie parodie sau pastiș.

A indicat că, atrage atenția asupra practicii judiciare, în cazul Belgiei, CJUE, prin Hotărârea din 3 septembrie 2014, a declarat că „Articolul 5 alineatul (3) litera k) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că parodierea are drept caracteristici esențiale, pe de o parte, pe aceea de a evoca o operă existentă, prezentând în același timp diferențe perceptibile în raport cu aceasta, iar pe de altă parte, pe aceea de a constitui o manifestare a umorului sau o persiflare. Noțiunea „parodiere”, în sensul acestei dispoziții, nu este supusă unor condiții potrivit cărora parodierea ar trebui să prezinte un caracter original propriu, altul decât acela de a prezenta diferențe perceptibile în raport cu opera originală parodiată, ar trebui să poată fi atribuită în mod rezonabil unei alte persoane decât autorul operei originale însuși, ar trebui să se refere la opera originală însăși sau ar trebui să menționeze sursa operei parodiate”.

Conform dicționarului dex, parodia reprezintă o creație literară în care se preiau temele, motivele și mijloacele artistice ale altei opere literare sau ale unui autor în scopul de a obține un efect satiric sau comic, imitație neizbutită, inferioară sau caricaturală a unui prototip, a unui original.

Conform dicționarului dex, pastiș reprezintă o lucrare literară, muzicală sau plastică, de obicei lipsită de originalitate și de valoare, în care autorul preia servil temele sau mijloacele de expresie ale unui mare creator.

Astfel, în cazul speței examinate, preluarea ilegală a compoziției muzicale cu modificarea versurilor nu poate fi calificată ca pastiș sau parodie, mai ales în

situația în care legiuitorul nu prevede această noțiune expres.

Nu este de găsit nicio diferență perceptibilă în raport cu opera originală a lui *****. Melodia cântecului „*****” este redată în original sub un text ce are scop de a denatura și defăima valorile neamului nostru redate în prezenta melodie.

Este de menționat că pârâtul nu a indicat sursa originală și autorul piesei.

A reiterat că, de asemenea, CJUE a menționat că aplicarea într-o situație concretă, a excepției privind parodierea, trebuie să respecte un echilibru just între, pe de o parte, interesele și drepturile titularilor de drepturi și, pe de altă parte, libertatea de exprimare a utilizatorului unei opere protejate care se prevalează de excepția privind parodierea.

Conform art. 10 din Lege, autorul unei opere beneficiază de c) dreptul la respectarea integrității operei - dreptul la protecția operei sale contra oricărei denaturări, schimonosiri sau a oricărei alte atingeri aduse operei, care prejudiciază onoarea sau reputația autorului.

Astfel, prin prisma faptului că, legiuitorul pe de o parte permite utilizarea în unele situații a operelor pentru crearea unei parodii, interzice pe de altă parte denaturarea operei ori alte acțiuni care prejudiciază onoarea sau reputația autorului.

Prin înregistrarea audio-vizuală a pârâtului ***** se aduce o defăimare și atentarea la activitatea profesională a maestrului *****.

A afirmat că, este de menționat că autor al versurilor piesei „*****” este regretatul *****, iar autorul melodiei este *****. Produsul expus public de ***** aduce atingere reputației domnului *****, iar denaturarea piesei originale prin folosirea asemănărilor din clipul video original și reinterpretarea acesteia implică schimonosiri care sunt interzise de legiuitor.

A invocat că, potrivit art. 16 alin. (2) din Legea nr. 230/2022, fiecare dintre coautori își menține dreptul de autor asupra părții create de el și are dreptul să dispună de aceasta cum crede de cuviință, cu condiția că această parte are caracter de sine stătător. Se consideră că o parte componentă a operei are caracter de sine stătător în cazul în care ea poate fi utilizată independent de alte părți ale acestei opere.

Autorul melodiei, *****, nu a cunoscut despre utilizarea melodiei sale de către pârâtul *****, nu a fost emis niciun acord sau autorizație în acest sens, ceea ce denotă caracterul ilegal al folosirii melodiei sale.

Potrivit art. 32 alin. (1), (3) din Legea nr. 230/2022, autorul sau titularul dreptului de autor sau al drepturilor conexe poate autoriza alte persoane, printr-un acord, să utilizeze operele sau alte obiecte protejate ale sale. Acordul de utilizare trebuie să fie încheiat în formă scrisă.

În condițiile date consideră că folosirea melodiei drept fon muzical de către ***** în postarea cu denumirea „C*****e” este vădit ilegală, din motivele sus enunțate: nu a fost emis în acest sens niciun acord, nicio autorizație, nu au fost

întreprinse acțiuni de colaborare între autorul *****și *****.

Potrivit art. 41 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 230/2022, interpretul beneficiază de următoarele drepturi morale în privința interpretării sau execuției sale: dreptul la respectarea integrității interpretării - dreptul de a se opune oricărei deformări, falsificări sau altei modificări a interpretării ori execuției sale, care i-ar prejudicia reputația, ținând cont în mod corespunzător de natura înregistrării (fixării) audiovizuale.

Consideră că „produsul" publicat de către ***** este unul îndreptat spre defăimarea activității profesionale, prejudicierea reputației maestrului *****, denaturarea valorilor naționale ale patriei noastre, atentarea directă la valorile morale ale autorului.

Mai mult ca atât, aplicațiile Youtube, Facebook și Instagram, unde a fost publicat „produsul" sunt portale ce monetizează vizualizările și accesările. Astfel, folosind gratuit melodia și parțial cuvintele ce aparțin reclamantului, pârâtul obține mijloace bănești ce nu i se cuvin.

Reieșind din circumstanțele de fapt și de drept expuse supra, în temeiul art. 3, 16, 32, 41, 57 din Legea nr. 230 din 28 iulie 2022 și art.7, 38, 32, 166, 167 din Codul de procedură civilă, reclamantul a solicitat:

1. Obligarea pârâtului ***** de a șterge postările cu denumirea „C*****e" de pe aplicațiile Instagram, Facebook, Youtube;
2. încasarea prejudiciului moral în sumă de 500 000 lei;
3. încasarea în folosul reclamantului *****din contul pârâtului ***** a cheltuielilor de judecată suportate în proces:

- cheltuieli privind serviciile de asistență juridică în mărime de 8 000 lei;
- cheltuieli privind achitarea notei de plată către ASP în mărime de 250 lei.

Poziția participanților la proces expusă în ședința de judecată

În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul reclamantului *****, avocatul *****Iuliana, care acționează în baza mandatului avocațional Seria MA nr. 2041969 din 07.08.2023, a susținut cererea de chemare în judecată conform obiectului şi temeiului invocat și a solicitat admiterea acesteia.

În ședința de judecată, reprezentantul pârâtului *****, avocatul Dumitru *****, care acționează în baza mandatului avocațional Seria MA nr. 2027244 din 07.07.2024, a susținut obiecțiile menționate în referință și a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

În ședința de judecată, intervenientul accesoriu Agenția de Stat pentru *****, nu s-a prezentat, prin referința depusă la 09.02.2024, a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, totodată, menționând că lasă la aprecierea instanței de judecată admiterea sau respingerea cerințelor formulate în cererea de chemare în judecată,

reieșind din circumstanțele relevante cazului și probele prezentate de către părți (f. d. 37-38).

Motivarea

Audiind participanții la proces, analizând motivele acțiunii înaintate, examinând probele administrate pentru dovedirea celor invocate și prevederile legale ce guvernează spața, instanța de judecată conchide de a respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.118 alin. (1) şi (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenta sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu art. 130 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficiența pentru soluționarea cauzei.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime, iar potrivit prevederilor art. 166 alin. (1) din Codul

de procedură civilă, oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept trebuie să depună în instanța competentă o cerere de chemare în judecată.

În ședința de judecată s-a stabilit că, la 29 iulie 2023, pe portalul www.youtube.com, pe aplicațiile Instagram și pe contul de Facebook #zerodoi, ale pârâtului ***** a fost încărcat videoclipul denumit „C*****e”.

Astfel, reclamantul manifestă obiecții față de parodierea de către pârât a operei sale muzicale „*****” și invocă lipsa acordului său la parodierea acesteia.

Ca autor al melodiei „*****”, reclamantul *****, reprezentat de avocatul *****Iuliana, a susținut că, produsul expus public de ***** aduce atingere reputației domnului *****, iar denaturarea piesei originale prin folosirea asemănărilor din clipul video original și reinterpretarea acesteia implică schimonosiri care sunt interzise de legiuitor.

Folosirea melodiei drept fon muzical de către ***** în postarea cu denumirea „C*****e” este vădit ilegală, nu a fost emis în acest sens niciun acord, nicio autorizație, nu au fost întreprinse acțiuni de colaborare între autorul *****și *****. Or, potrivit art. 32 alin. (1), (3) din Legea nr. 230/2022, autorul sau titularul dreptului de autor sau al drepturilor conexe poate autoriza alte persoane, printr-un acord, să utilizeze operele sau alte obiecte protejate ale sale. Acordul de utilizare trebuie să fie încheiat în formă scrisă.

Reclamantul consideră că „produsul” publicat de către ***** este unul îndreptat spre defăimarea activității profesionale, prejudicierea reputației maestrului *****, denaturarea valorilor naționale ale patriei noastre, atentarea directă la valorile morale ale autorului.

Prin referința depusă, cât și în cadrul ședinței de judecată, reprezentantul pârâtului *****, avocatul Dumitru *****, a susținut că pentru parodierea operei ce aparține autorului *****, pârâtul ***** nu a avut necesitatea de a obține acordul autorului, în condițiile în care, prin efectul legii, având ca temei libertatea de exprimare și de creație orice persoană este în drept să parodieze orice operă.

Deci, în speță obiectul dedus judecății derivă din raporturile juridice guvernate de prevederile Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 230 din 28.07.2022.

Conform art. 5 alin. (1) și (2) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 230 din 28.07.2022, în conformitate cu prezenta lege, constituie obiect al protecţiei dreptului de autor operele originale din domeniul literar, artistic şi ştiinţific, oricare ar fi modul sau forma de exprimare, indiferent de faptul dacă acestea au fost sau nu aduse la cunoştinţa publicului.

Autorul beneficiază de protecţia dreptului de autor asupra operei sale prin simpla ei creare. Pentru recunoaşterea şi protejarea dreptului de autor nu este necesară înregistrarea operei, nici alt act de notificare sau alte formalităţi.

Așadar, din norma de drept citată se desprinde că autorul beneficiază de protecția drepturilor de autor asupra operelor sale, prin faptul de creare al acesteia, pentru apariția și exercitarea dreptului de autor nefiind necesară înregistrarea operei sau orice altă formalitate.

Cu toate acestea, există excepții și limitări, care se aplică numai în cazurile în care nu contravin valorificării normale a operelor și dacă nu prejudiciază în mod nejustificat ingteresele legitime ale titularilor de drepturi.

Prin urmare, pentru anumite sitații de utilizare a unor opere protejate prin dreptul de autor nu este necesar acordul autorului sau plata vreunei remunerații, din acestea făcând parte și situațiile prevăzute de art. 57 alin. (1) lit. k) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 230 din 28.07.2022.

Or, potrivit art. 57 alin. (1) lit. k) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 230 din 28.07.2022, sunt permise, fără consimţământul autorului sau al titularului de drepturi şi fără plata vreunei remuneraţii, reproducerea, radiodifuzarea, comunicarea publică şi punerea la dispoziţia publicului a operelor și a altor obiecte protejate aduse anterior la cunoştinţa publicului în următoarele cazuri: utilizarea în cazul caricaturilor, al parodierii sau al pastişelor.

În context este de menționat că și actele internaționale din domeniul dreptului de autor, de asemenea reglementează excepția cu parodia.

Astfel, conform art. 5 alin. (3) lit. k) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională, statele membre pot să prevadă excepții sau limitări la dreptul de reproducere, dreptul de comunicare publică a operelor și dreptul de a depune la dispoziția publicului a obiectelor protejate, inclusiv pentru utilizarea acestora în cazul caricaturilor, parodierii și pastișelor.

Din acest punct de vedere este de menționat și acel fapt că, Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 230 din 28.07.2022, cât și directiva sus-enunțată nu definește noțiunea de parodie, iar potrivit hotărârii Curții de Justriție a Uniunii Europene din 3 septembrie 2014, pe cauza C-201/13, Johan Deckmyn, Vrijheidsfonds VZW împotriva Helena Vandersteen, Christiane Vandersteen, Liliana Vandersteen, Isabelle Vandersteen, Rita Dupont, Amoras II CVOH, WPG Uitgevers Belgie, determinarea conținutului acestui termen trebuie să fie făcută...în conformitate cu sensul obișnuit al acestuia în limbajul curent, ținând seama și de contextul în care este utilizat și de obiectivele urmărite de reglementarea din care fac parte... În ceea ce privește sensul obișnuit al termenului „parodiere” în limbajul curent, este incontestabil, că parodierea are drept caracteristici esențiale, pe de o parte, pe aceea de a evoca o operă existentă, prezentând în același timp diferențe

perceptibile în raport cu aceasta, iar pe de altă parte, pe aceea de a constitui o manifestare a umorului sau o persiflare.

La acest segment este de reținut și asupra faptului că autorul unei parodii trebuie să ia în calcul considerentul că opera sa, deși, preia diverse aspecte dintr-o altă operă, nu trebuie să fie confundată cu aceasta sau cu autorul acesteia, inclusiv nu trebuie să lezeze onoarea și demnitatea autorului operei generale. Autorul unei operi beneficiază de dreptul moral la respectarea integrității operei, adică de dreptul la protecția operei, care prejudiciază onoarea sau reputația lui. Astfel, urmează a se respecta limita dintre libertatea în creație pe care o oferă excepția privind parodia, pe de o parte, și eventuala încălcare a dreptului autorului operei originale, pe de altă parte.

Pe de altă parte, conform DEX-lui, parodia reprezintă o piesă cu caracter de glumă, în care se parafrazează una sau mai multe teme.

Pornind de la aceste raționamente, instanța reține că, la originea speței, se află videoclipul lansat de pârâtul ***** și denumit „C*****e”.

Analizând conținutul acestui videoclip din perspectiva celor sus-specificate, instanța atestă că în denumirea acestui filmuleț se pretinde că opera încărcată pe portalul www.youtube.com, pe aplicațiile Instagram și pe contul de Facebook #zerodoi de către pârâtul *****, este o parodie cu specificarea sursei operei parodiate – „*****”.

La fel, se atestă că pârâtul *****, în parodia lui, a folosit melodia de la cântecul – „*****”, adică în context de parodie, prezentând în același timp diferențe perceptibile în raport cu aceasta, creând absolut o nouă operă, care comic transmite sensul operei originale.

Textul de care s-a folosit în parodie îi aparține în totalitate acestuia și doar face o aluzie ușoară la sensul textului original a cărui autor este poetul Gr. Vieru, creând un efect umoristic.

Totodată, se denotă că opera originală parodiată anterior a fost adusă la cunoștința publicului, în sens, că evocă o operă existentă, este realizată în scop satiric, constituie o critică culturală și nu este de natură să afecteze drepturile morale sau economice ale reclamantului.

Prin urmare, parodia realizată de către pârâtul ***** cade sub incidența prevederilor art. 57 alin. (1) lit. k) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 230 din 28.07.2022.

Astfel, reieșind din caracteristicile esențiale descrise, la caz, se conchide că opera vizată este o parodie permisă de legislația în vigoare, pentru care nu se prevede acordul autorului lucrării originale pentru a crea o parodie și nici achitarea onorariului.

Cât privește afirmațiile părții-reclamante, precum că „produsul” publicat de către Cătălin Lungu este unul îndreptat spre defăimarea activității profesionale,

prejudicierea reputației maestrului *****, denaturarea valorilor naționale ale patriei noastre, atentarea directă la valorile morale ale autorului, instanța de judecată le apreciază declarative, or, în speță nu au fost prezentate probe pertinente și concludente care să confirme existența unui prejudiciu economic sau moral cauzat de parodia litigioasă.

Pe cale de consecință, circumstanțele constatate și elucidate determină instanța de judecată să respingă cerințele reclamantului cu privire la obligarea pârâtului ***** de a șterge postările cu denumirea „C*****e” de pe aplicațiile Instagram, Facebook, Youtube și încasarea prejudiciului moral în sumă de 500 000 lei, ca neîntemeiate.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Totodată, în conformitate cu art. 96 alin. (1) și (1^1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Dat fiind faptul că, pretențiile cu privire la obligarea pârâtului ***** de a șterge postările cu denumirea „C*****e” de pe aplicațiile Instagram, Facebook, Youtube și încasarea prejudiciului moral în sumă de 500 000 lei, au fost respinse ca fiind neîntemeiate, iar pretențiile privind încasarea cheltuielilor de judecată sunt subsecvente acestora, instanța conchide de a le respinge, urmând soarta celor principale.

În conformitate cu art. 236, 238-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

Dispozitivul

hotărăște:

Cererea de chemare în judecată depusă de avocatul *****Iuliana, în interesele lui *****către ***** privind obligarea de a șterge postărilor, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel în Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței,
judecătorul Cușnir Svetlana